იმერეთი

ყოველდღიური გაზეთი

ტელეფონი № 149.

ფასი:

წლიურათ . . . . 7 მანეთი
ნახევარი წლით . . . . . . 4 მანეთი
თვიურათ . . . . 4 აბაზი

ცალკე ნუმრის ერთი შაური.

წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილათ გადაიხადონ: ხელის მოწერის დროს 3 მანეთი დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ. საზღვარგარეთ წლიურათ 14 მან., ნახევარი წლით 8 მან., თვიურათ 6 აბაზი.

№ 103

წელიწადი მეორე

1913

კვირა 14 [illegible]

მისამართი: Кутаисъ, редакція газ. „ИМЕРЕТИ".

დეპოლამპეულის. ჭურჭლეულობის, ავეჯეულობის და შპალერის ქ. ქუთაისში.

ფ. ს. ფილიპოვისა.

ალექსანდრეს ქუჩაზე,

მოეპოვება ყოველთვის ელექტრონის მრავალგვარი არმატურები და მისი მოწყობილებანი, ყოველნაირი საოჯახო სამკაული. ნავთის სამოვრები, ღუმელები (ფეჩები). სამზარეულოები, თატაკზე საფენი „ლინელიუმი", სამუსიკო ინსტრუმენტები (საკრავები), საეკლესიო სამკაული და მრავალგვარი მეირფასი საოჯახო ნივთები, აუარებელი ასარჩევი ნიმუშები შპალიერის იაფი 2 შაურიდან ვიდრე მანეთნახევრამდი. ფასები ყოველი კონკურენციის გარეშე.

პატივის ცემით ფ. ს. ფილიპოვი.

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისთვის ყოველდღიურ გაზეთზე

წელიწადი მეორე

1913 იმერეთი

გაზეთის ფასი:

ერთი წლით . . . 7 მანეთი.
ნახევარი წლით . . . 4 მანეთი,
ერთი თვით . . . 4 აბაზი.
და ცალკე ნუმრის . . 1 შაური,

სამგლოვიარო განცხადების თითო დაბეჭდვა—სამი მანეთი.

განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე პეტიტის ანგარიშით სწკარი ღირს 3 შაურათ მეოთხეზე—ორ შაურათ, შიგნით გვერდზე მორიგებით. შრომის მაძებართა განცხადება—ნახევარ ფასათ.

გაზეთის დასაკვეთი ფასი და აგრეთვე სხვა ანგარიშებიც უსათუოთ ამ მისამართით უნდა გამოიგზავნოს: Кутаисъ. редакція газеты ИМЕРЕТИ"

სხვანაირათ გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

ქუთაისი.

პაიზე დამყარებული ამხანაგობა

· კირაკოზოვი და ზ. გ. ოგანოვი.

გაზაფხულისა.

და ზაფხულის სეზონი

ტრიკო,
კასტორი,
დიოგონალი,
ჩესუნჩა,
რაგოლი,
ტილო,
პარუსინა,
ბატისტა,
კისეია,
შემიზი,
ჩითი.

პოპლინი,
მესალინი,
ქივრონი,
ლიბერტი,
ლევანტინი,
სტოლსაფრები,
„პოკრივალო",
პირსახოცი,
ხელსახოცები,
მადაპალამი,
ლანკორტი.

შავი ქვის მრეწველთა საბჭო

ამით აუწყებს, რომ ჭიათურის საქალაქო შკოლის სამთო-ტეხნიკურ განყოფილებაში მიიღებენ მოწაფეეთ არა ნაკლებ 16 და არა უმეტეს 22 წ. შკოლაში შესვლის მსურველს დასრულებული უნდა ქონდეს სამოქალაქო შკოლა 1872 წ. გამოცემული დებულების მიხედვით დაარსებული, და ან ამ გვარი უფლებიანი სხვა შკოლა, მხოლოდ გამოცდიან რუსულ ენასა, ართმეტიკასა და გეომეტრიაში. ეგზამენები დაინიშნულია 28 მარიამობისთვეს. თხოვნები მიიღება ჭიათურის საქალაქო შკოლის ინსპეკტორის სახელზე 1913 წ 20 მარიამოპისთვემდი.

შავი-ქვის მრეწველთა საბჭო

მოიწვევს სამთო ინჟინერს სპეციალური საგნების მასწავლებლათ ჭიათურის საქალაქო სასწავლებლის

სამთო-ტეხნიკურ განყოფილებისათვის.

ჯამაგირი იქნება 1500 მან. და ბინის ქირათ 300 მან. 20% მიმატებით ყოველ ხუთ წელს შემდეგ, მონაწილე იქნება მოსამსახურეთა

გამსესხებელ-შემნახველ-დამხმარე კასისა.

თხოვნა საბუთებით უნდა წარედგინოს შავი ქვის საბჭოს ქუთაისში 1913 წლ. 1-ლ აგვისტომდის.

შავი ქვის მრეწველთა საბჭო

ჭიათურის საქალაქო შკოლის სამთო ტეხნიკურ განყოფილებაში საზეინკლო-სანალბანდო ინსტრუქტორის ადგილისთვის

ეძებს პირს,

რომელსაც დასრულებული უნდა ქონდეს ტეხნიკური და ან სახელოსნო შკოლა. ინსტრუქტორის წლიური ჯამაგირი 900 მანეთია. ყოველ ხუთ ელიწადში ჯამაგირი ოც პროცენტით გაუდიდდება. მონაწილე იქნება მოსამსახურეთა გამსესხებელ-შემნახველ დამხმარე კასისა.

თხოვნა საბუთებით უნდა წარადგინონ ქუთაისში შავიქვის საბჭოში 1-ლ აგვისტომდის.

თფილისის მეოთხე რვაკლასიანი

კომერციულ სასწავლებლის ადმინისტრაცია ამით აცხადებს, რომ

მისაღები ეგზამენები მოსამზადებელ განყოფილებაში

და 1, 2, 3, 4, 5, და 6 კლასებში დაიწყება 20 აგვისტოსგან.

პირველ კლასში მიიღებიან	10 12 წ.	მეოთხეში „	„	13—16 წ.
მეორეში „	„ 11—14 „	მეხუთეში „	„	14—17 „
მესამეში „	„ 12—15 „	მეექვსეში „	„	15—18 „

ადრესი: პანსკევიჩის ქუჩა, № 38.

ქალთა პროგიმნაზი

მარიამ კვინიხიძის ასულისა

გადავიდა იმავე თფილისის ქუჩაზე ობორინის შესახვევის კუთხეში. გამრეკელის შენობაში.

მოწაფეების მიღება დაიწყება ყველა კლასში 15 აგვისტოდან.

ექიმი ა. მ. ასათიანი ღებულობს ავათმყოფებს (**შინაგან ქალთა სნეულებს და ბავშებს**) ახალ ბინაზე. ქარვასლის ქ. კლასიკური გიმნაზიის პირდაპირ. რადიუმის გვერდით ჩილინგაროვის სახლი.

კბილის **ექიმი ანა ბუტულოვის ასული** გადავიდა ახალ ბინაზე: პუშკინის ქუჩა სახლი ჯანელიძისა ქალაქის საბჭოს პირდაპირ და წმ. ნინოს დედათა სასწავლებლის გვერდით

ექიმი ი. ჩარექოვი ხუთ ივნისიდან მიიღებს **კანის და ვენერიული ავათმყოფებს ახალ ბინაზე.** გაგარინის ქუჩა, პოლიციის გვერდით, წირალოვის სახლში.

ექიმი ვ. ა. ნემსაძე ღებულობს შინაგან სნეულებიან ავათმყოფებს ნაშუადღევის 3—6 საათ. თფილისის ქუჩა, ფირალოვის სახლი

შინაგან სნეულებათა **ექიმი ნიკ. ივ. შენგელია.** მიღება: დილით 9—11 ს. სად. 5—7. გენერლის (გოგებაშვილის) ქუჩა, საკ. სახლი.

ექიმი კ. თ. ტყეშელაშვილი. ათი აპრილიდან ღებულობს ავათმყოფებს (**შინაგანი, ვენერიული, კანის**) ახალ ბინაზე: ვიტუშინსკის სახლი, აფთიაქის უკან. პუშკინის ქუჩიდან ტელეგრაფის შესახვევში.

გაზეთი „იმერეთი"

იყიდება მესხეთის ქუჩაზე მოვაჭრე ამროსი ხვინგიასთან, იქვე მიიღება ხელის მოწერაც.

იყიდება

ქუთაისში „პოდგორნი" ქუჩაზე რიონის პირისკენ ორსართულიანი ქვიტკირის სახლი სარდაფით.

მისამართი: „პოდგორნი" ქუჩაზე ზაინკალი (слесарь) ერმილე ქორიძე.

ტელეფონის სადგურიდან.

ვისაც ტელეფონის მოწყობა სურს, განცხადება დროით შემოიტანოს, ვინაიდან მალე რემონტი უნდა დავიწყოთ და საშალება არ გვექნება ტელეფონები დავდგათ.

საზღვარგარეთელი **სტუდენტი** ამზადებს მოსწავლეთ გიმნაზიის ყველა კლასებისას შემდეგ საგნებში: ისტორიაში, რუსულში, გეოგრაფიაში—ქართულში. ასწავლის აგრეთვე გერმანულ (ნემეცურ) ენას ოტტო ზაუერის ახალ სისტემაზე. შეუძლია მსურველს ერთ რომელიმე აგარაკათ წაყვეს. მიმართეთ გაზ. "იმერეთის" რედაქციაში ვ. ჭელიძეს.

დღიური

დიდ სახელმწიფოებს მოლაპარაკება აქვთ ბალკანეთის საკითხში შეერთებულათ იმოქმედონ.

— ბულგარეთში რევოლუციონური მოძრაობა ძლიერდება. ასიათასი ჯარისკაცი სატახტო ქალაქს მიადგა. საჭმელი სურსათი გაძვირდა, ქალაქი გამოქცეულებით აივსო.

— რუმინიის ჯარი სოფიას მიდის.

— ინგლისმა ადრიანოპოლის შესახებ პორტას მოხსენება წარუდგინა.

— ოსმალეთის ჯარის ბულგარეთში შეჭრის გამო, გოდნევმა ოსმალეთს წინადადება მისცა—ჯარი გაიყვანე, თვარა საქმე გამწვავდება.

— ოფიციალური ცნობაა—მეორე ბალკანეთის ომში მთაშაველებს სულ 109 კაცი მოუკლეს და 453 დაუჭრეს.

— სერბიასა და საბერძნეთს საზავო მოლაპარაკებისათვის საჭიროთ მიაჩნიათ—ბულგარეთმა ჯარის დემობილიზაცია მოახდინოს.

— ბულგარლებსა და სერბიელებს სასტიკი ბრძოლა აქვთ სოფელ ნეგჩასა და მის მახლობლათ სერბიელები იმარჯვებენ.

— ოსმალებმა ბულგარლების საზღვრებში მდებარე სოფლებს ცეცხლი გაუჩინეს.

— არაბეთის ჯარი სტამბოლს მიდის.

— ჩინეთის სტუდენტთა კრებამ, რომელსაც 2 ათასი კაცი დაესწრონ გადასწყვიტა გაეგზავნოს იუანშიკა-

ის დეპეში და მოსთხოვოს სამსახურიდან გადადგომა.

— არხანგელსკში ტყეებს ცეცხლი კიდევ უკიდია.

— პეტერბურგს მივიდა გამოჩენილი ფრანგი მწერალი ანატოლ-ფრანსი.

— სასამართლო გოლოლობოვის საქმეზე კადეტ დეპუტატს შულგინს დაეკითხა, მაგრამ შულგინმა ჩვენების მიცემაზე უარი უთხრა.

— ჩინეთის სამხრეთ პროვინციაში სამხედრო წესები გამოცხადეს. რევოლუციონური მოძრაობა ძლიერდება. ჯარი რევოლუციონერთა მხარესაა.

— ნიშაში დანიშნულია საბერძნეთის, სერბიისა და ბულგარეთის წარმომადგენელთა თათბირი.

ქართული გაზეთის საქმე.

9.

4. რეპორტაჟი და აგენტურა ჩვენში.

ფილოლოგიურათ რომ განვიხილოთ, სიტყვა „გაზეთი“ და ვიწამოთ იმ ფილოლოგ-მეცნიერების მტკიცება, რომ „გაზეთი“ წარმომდგარია ლათინური „გაზეტარე“-დან ან „გარრულარე“-დან, მაშინ დავინახავთ, რომ. გაზეთი უნდა იყოს მოლაყბე, მოამბე. და თანამედროვე გაზეთი განა ამ საქმეს არ უახლოვდება რამდენათმე?

მკითხველმა არ იფიქროს, თითქოს ჩვენ საჭიროთ და სასარგებლოთ მიგვაჩნდეს გაზეთის სალაყბო და საამბო ფურცლათ გადაქცევა. ღმერთმა დაგვიფაროს ასეთი სისულელისაგან. საამისოთ გაზეთი—ეს ნამდვილი დროშა პოლიტიკური პარტიისა, პარლამენტი ამა თუ იმ საზოგადოებრივი ჯგუფისა, არაოდეს არ უნდა იქმნას გამოყენებული. გაზეთს საამბო ფურცლათ აქცევენ გროშებით დაინტერესებული პირები, ბულვარის და ქვემძრომი პრესის ხალხი. მაგრამ უკიდურესობაში ჩვენ არაოდეს არ უნდა ჩავარდეთ.

ჩვენ ზომიერათ და სათანადოთ პოლიტიკაც გვესაჭიროება, სერიოზულ საკითხების გარკვევა-გაშუქება და ამბავიც. ქართულ გაზეთებში კი ზომიერათ და სათანადოთ არაა დაყენებული მაგალითად ამბავის საქმე, რეპორტაჟი.

აბა, მართლა როგორ უნდა მოგეწონოს, ჩემო მკითხველო, ის გარემოება, რომ ჩვენი გავრცელებული „სახალხო გაზეთი“ მთელ თვის განმავლობაში და ხშირათ ნახევარ წლის სიგრძე-სიგანეზეც, მოკლებულია ყოველგვარ ცნობას ისეთი ადგილებიდან, როგორცაა მაგალ. ფოთი, ხონი, ხაშური, ონი, ლანჩხუთი, ბათომი, სიღნაღი, დუშეთი, სამტრედია და სხ.

რამ უნდა დააინტერესოს ეს ხალხი გაზეთში? როცა ამ კუთხის მცხოვრებლები ხედვენ და გრძნობენ, რომ გაზეთები მის ცხოვრებას ყურადღებას არ აქცევენ, იციან, რომ ყოველივე ბოროტებას არავითარი განცხადება არ მოყვება, რომ სიკეთეს გამრკვეველ-გამახალისებელი არავინა ყავს. მითხარით, ასეთ პირობებში სოფლელები როგორღა უნდა დაეწაფოს სისტემატიურათ გაზეთის კითხვას? რით უნდა იყოს დაინტერესებული მოქალაქე ქართული გაზეთით, როცა ის ხედავს, რომ მისი სამშობლო მხარის შესახებ სამშობლო გაზეთი სდუმს, ხმას არ იღებს?

უბრალო ჭეშმარიტებაა, მაგრამ იძულებული ვართ გავიმეოროთ, რომ რამდენათაც გაზეთი კრიჭაში უდგას პროვინციას, ააშკარავებს ყოველ მოვლენას, ყოველ საქმეს სოფლისას, რამდენათაც იგი გაზეთი სთრგუნავს და სამარცხვინოთ ხდის სოფლის ყალბ ელემენტების ცუდ საქმეებს, აქებს და ადიდებს სასურველ და სასიკეთო მოვლენებს, იმდენათვე გაზეთი სწმენდს, აუმჯობესებს სოფლის ცხოვრებას და ამავე დროს მისსა და პროვინციელებს შორის ამტკიცებს იმ კავშირს, რომლითაც ხეირობს არათუ ნივთიერი პირობები გაზეთისა, არამედ წინ მიდის თვით ის საპოლიტიკო ინტერესები, რომლის გამავითარებელი და მატარებელია უმთავრესათ ჩვენი ქართული გაზეთი.

მაგრამ ამ საქმის, რეპორტაჟის მოწყობა, კიდევ პირდაპირ სამეცნიერო მიზნისათვისაცაა საჭირო და აუცილებელი. ჩვენში, სადაც მხარის შესასწავლათ მთავრობა გროშსაც არ იმეტებს, სადაც ამ საქმეს არა ყავს მზრუნველი და პატრონი, გაზეთი ის ერთადერთი დაწესებულებაა, რომელსაც შეუძლია გახდეს იმ მასალების წყაროთ, რომელთა გადამუშავებითაც ისწავლება და ინათება ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრება.

ამიტომ რეპორტაჟის სათანადოთ მოწყობა ჩვენთვის პირდაპირ სადღეისო და საარსებო საკითხია, აუცილებელი საქმეა.

ამ წერილების მეექვსე და მეშვიდე თავში ჩვენ წარმოვიდგინეთ ნივთიერი და სულიერი მდგომარეობა დღევანდელ ქართულ ჟურნალ-გაზეთებისა და მისი მესვეურებისა. უტყუარის და ნამდვილის საბუთით აღმოჩნდა მათი საშინელი მდგომარეობა, ნივთიერი სივიწროვე, რომელიც ლოღიკურის აუცილებლობით იწვევს სულიერ სიღატაკესაც. „სახსარი, რომ გვქონებოდა, განა აგრე „ღარიბი“ იქნებოდა ჩვენი ჟურნალი შინაარსით“-ო? მწერდა და მეუბნებოდა „კლდეს„ რედაქტორი, რომელსაც სხვადასხვა ვარიანტებით იმეორებს და ამბობს ყოველი ქართველი პერიოდული გამოცემა.

ამ მდგომარეობის მიზეზს—როგორც წერილის შემდეგ თავებიდან დაინახავდა მკითხველი—ჩვენ ვხედავდით არა მხოლოდ და მხოლოდ საზოგადოებრივ გულგრილობაში, არა სხვაგან და სხვაგან, არამედ თვით საგაზეთო საქმის დაყენებაში.

ზოგი სერიოზულ მასალით მდიდარია, ხოლო ღარიბია რეპორტაჟით, ზოგი უფრო მდიდარია სასოფლო ცნობებით, მაგრამ ღარიბია სერიოზულ წერილებით, ზოგიც ვერ დააკმაყოფილებს საზოგადოების ვერც ერთ ეროვნულ მოთხოვნილებას. ყოველმხრივ დამაკმაყოფილებელი გაზეთი ჩვენში არ არსებობს და ეს არის მიზეზი მკითხველის გულგრილობისა.

საჭიროა ასეთი ორგანოს შექმნა, პირველი ნაბიჯი ამ საქმის განსახორციელებლათ გადადგმული იქნება მაშინ, როცა ჩვენი რედაქციები ყოველ გამოჩენილ—კულტურულ ცენტრში, ან უკიდურეს შემთხვევაში მთელ რაიონში, როგორც მაგ. გურიაში, ოდიშში რაჭაში, იმერეთში, კახეთში, ქართლში, სამცხე-საათაბეგოში და სხ. იყოლიებენ მართლა საკუთარ და ღირსეულ რეპორტიორ-კორესპონდენტებს, რომლის სისტემატიური თანამშრომლობა ჩვენს სოფლებს ცოცხლათ წამოგვიყენებს, გამოაშკარავებს მის ყოველ სიდუხჭირესა და სიმშვენიერეს.

მაგრამ არის კიდევ მეორე მხარე, მეორე საქმე ჩვენი ჟურნალ-გაზეთებისა, რომლის მოუწყობლობა, მართალი უნდა გითხრათ, პირდაპირ ჩვენი ინტელიგენციის ბრალია და რომელიც ერთბაშათ ანადგურებს ჩვენი ჟურნალ-გაზეთის მდგომარეობას.

ეს არის აგენტურის მოუწყობლობა.

ჩარჩობა, რედაქციის და ლიტერატორთა სუსტ საშვალებებზე ბოროტმოქმედება, მითვისება ამ საზოგადოებრივი სიკეთის, ნამდვილი ბოროტებაა, იგი უნდა იქმნას აღმოფხვრილი ძირფესვიანათ, რომ გაზეთის სიცოცხლე მისი სიდუხჭირით არ იქმნას მოსპობილი.

ჩვენ არ დავკმაყოფილდებით მარტო იმის აღნუსხვით, თუ როგორ წუწუნებენ და ჩივიან ჩვენი რედაქციები აგენტურის მოუწყობლობას. „ჩვენმა წყარო“-მ აგენტების წინააღმდეგ ყველაზე მეტად გაილაშქრა და სამარცხვინო ბოძიც წამოუყენა წინ მათ, მაგრამ გამოსვლით რა თქმა უნდა არაფერი გამოვიდა, რადგანაც „ფუჭია მგლის თავზე სახარების კითხვა“.

აი, ავიღოთ სხვა უფრო კონკრეტიული ცნობა, რომელიც ზედ-მიწევნით დაახასიათებს თუ რამდენად გამანადგურებელ ძალისაა დღეს ჩვენში აგენტურის მოუწყობლობა.

„სახალხო გაზეთი“ მაგ. იბეჭდება საშვალოდ 3.900 ცალი. ამათ რიცხვიდან გამოვაკლოთ ოთხასი ცალი, რომელიც შესაძლოა გაუნაღდებელი დარჩეს გაზეთის მუქთად გაცემით თუ გაუყიდველობით. ამ 3.500 ცალის სარედაქციო ღირებულომა $2^1/_2$ კაპიკი რომ ვიანგარიშოთ, მივიღებთ დაახლოვებით 82 მანეთს. ამას გარდა, „სახალხო გაზეთში“ იბეჭდება საშვალოდ, ფასიანი, დანუმრული განცხადება თვითო ნუმერში—ოცი. საშუალო ღირებულება განცხადებისა უნდა ჩაითვალოს ორი მანეთი აქედან განცხადებანი მისცემენ უკანასკნელ ორმოცც მანეთს დღეში. ბანკის განცხადების ჩაუთვლელათ, ამნაირათ გაზეთი უნდა ღებულობდეს დღეში 122 მანეთს. ამ წესით გამოანგარიშება ჩვენ გვანახებს, რომ ნუმრის შემოსავალი უდრის:

„სახალხო გაზეთის“	112	მან.
„სიმართლის ხმის“	78	„
„იმერეთი“-ს	63	„
„თემი“-ს	76	„
„კლდე“-ს	53	„
„ჩვენი წყაროს“	70	„
„სასოფლო გაზეთი“-ს	82	„

ეს ცნობა ჩვენი გაზეთების თითო ნუმრის შემოსავლის მინიმუმია. აგენტურა რომ იყოს მოწყობილი ზემოხსენებულ თანხას მიიღებდენ რედაქციები თანამედროვე ქართველობის ინტერესის და გაზეთების გონივრულ ავლა-დიდების დროს.

ჩვენ არ ვამბობთ, რომ რედაქციებისათვის ეს შემოსავალი საკმაოა, რომ ლიტერატურული ძალაც იქნას სათანადოთ დაფასებული და დაცული გაზეთის გამოცემის ინტერესები. მაგრამ ეს შემოსავალი, ქართველ სალიტერატურო ძალების უანგარობით შესაძლებლათ ხდიდა გაზეთის გამოცემას და შემონახვას იმ მცირე თანხისას, რომელიც არსებულ პოლიტიკურ სიდუხჭირის გამო მზა-მზარეულათ უნდა ქონდეს რედაქციას.

ასეთ მდგომარეობაში ჟურნალი „კლდე“ მხოლოთ მცირე დეფიციტს მიიღებდა, არა უმეტეს 7—10 მანეთისა ნუმერზე. „ჩვენი წყარო“-ს შეეძლო შემოენახა 10—15 მანეთი, რადგან მისი გამოცემა ჯდება საშვალოთ 55 მანეთი. კიდევ მეტი შეეძლო შემოენახა „სასოფლო გაზეთს“, „სახალხო გაზეთს“ შეეძლო მცირე ჰონორარიც გაეცა გარეშე თანამშრომლებზე, მაგრამ ყოველივე ეს მხოლოთ შესაძლებელი იქნებოდა, რომ აგენტურის საქმე არ სპობდეს ჩვენი გამოცემების საქმეს.

სახელ-დახელო თანხის შექმნის ნაცვლათ ჟურნალ-გაზეთები იტანდენ დიდ ქრონიკულ დეფიციტს, ზარალს და პირველ დაწყებითი, ძირითადი თანხა ძლიერ მალე ქრებოდა.

ამნაირათ, ჩვენთვის აშკარაა, რომ გაზეთების ერთ-ერთი სულ-ხორცის მღრღნელი არიან ჩვენი წურბელა-აგენტები, ჩარჩ-ბაცაცები და ცხადია რედაქციებმა ამ თავისებურ ფილოქსერას სასტიკი ბრძოლა უნდა გამოუცხადონ.

სხვადასხვა საშვალებებში, აგენტურის მოსაწყობათ დიდი მნიშვნელობა ექნება რეპორტაჟის მოწყობას, საკუთარ კორესპონდენტების ყოლას, რომელნიც საგაზეთო საქმის წარმატებაში დაინტერესებულნი არიან, იგინი თავ თავიანთ რაიონებში ღირსეულათ დააყენებდენ საქმეს და დღევანდელ ჩვენ ჟურნალ-გაზეთებს გამოიყვანდენ იმ მკაცრი კრიზისიდან, რომლიდანაც თავი ვერ დაუღწევიათ.

სამწუხარო და სავალალოა ისაა, რომ ამ ყველაზე უფრო დიდ მნიშვნელოვან საქმეზე არავინ ზრუნავს, არავინ ხმას არ იღებს. ან სხვამ როგორ ამოიღოს ხმა, როცა ამ საშინლად მივიწყებულ საქმეზე ენას არა ვძრავთ თვით ჩვენ, რომელთათვის ძვირფასი და წმინდათა წმიდაა სალიტერატურო საქმე.

თ. ღლონტი.

ახალი ამბავი

კარგა ხანია, რაც ბ-მა ეგნატე ნარსიამ ქუთაისში მცირე წყალსადენი მოაწყო და დღეს საკმაოთ ურიგებს წყალს: დიდსა და პატარა ციხეებს, ფოთისა და გორის პოლკებს და რამდენიმე კერძო ოჯახსაც. ბ-ნს ნარსიას განზრახვა აქვს—ეს ჯერ პატარა საქმე გააფართოვოს და მიაშველოს უკიდურეს მდგომარეობაში მყოფ ქალაქის მცხოვრებლებს.

✦ ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოებამ გადასწყვიტა გამოსცეს განსვენებული ა. ხახანაშვილის უკანასკნელი ნაწარმოები: „მეცხრამეტე საუკუნის ქართულ სიტყვიერების ისტორია“. ბეჭდვას უკვე შეუდგენ.

✦ დასავლეთ საქართველოში საერთოდ წელს კარგი მოსავალია განსაკუთრებით პურის. უმეტეს შემთხვევაში პური უკვე მომკილია და ამ თვის შუარიცხვებში გაილეწება კიდეც. ოსეთის მხრის სოფლებში პარასკევს, 12 ივლისს დიდი სეტყვა იყო, რომელმაც ისედაც დაზიანებული ვენახები უფრო დააზიანა.

✦ ჭიათურას არავითარი სიცოცხლე აღარ ეტყობა. შეწყვეტილია ქვის გადმოზიდვა, ვაგონების დატვირთვა. ქართველი მუშები თითქმის სულ აღარ სჩანან, აქაიქ ბერძენ ან ოსმალო მუშას თუ მოკრავთ თვალს ყავახანების წინ. ხმებია გავრცელებული ზოგიერთ სხვილ ფირმებს წარმოების დიდი ხნით შეწყვეტა აქვთ განზრახულიო.

✦ „Батум. день“-ი იუწყება, რომ ბათომში მცხოვრებ ბერძნებს სამშობლოში იწვევენ სამხედრო სამსახურისთვისო.

✦ სტ. ი. ქლენტი 21 ივლისს სამტრედიაში წაიკითხავს ლექციას შემდეგ თემაზე: „ი. ჭავჭავაძე და მისი პოეზია“. ამავე ლექციას იგი გაიმეორებს დ. ჩოხატაურში და აგარაკ ბახმაროზე.

✦ სოხუმში მივიდენ სხვილი მოიჯარადრეები და შავიზღვის ნაპირას გასაყვანი რკინის გზის ადგილები დაათვალიერეს. ამ დღეებში მოხდება საიჯარო ვაჭრობა სამუშაოების იჯარით გაცემის შესახებ. ხმებია მუშაობას 12 აგვისტოდან დაიწყებენო.

✦ ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებული შტატების ბათომელ კონსულს განუზრახავს კავკასია ფეხით შემოიაროს.

კათოლიკობა იმერეთში.

I.

უკვე ამოჩენილი საბუთებიდან ჯერ-ჯერობით ჩანს, რომ კათოლიკობამ იმერეთში პირველათ იჩინა თავი 1626 წელს, რაიც დამტკიცებულია ურბანო პაპის მიერ გაგზავნილი წერილით იმერეთის მეფესთან. მხოლოდ პირველათ თეატინელი მისიონერები მოქმედებენ ოდიშსა და გურიაში და მათმა შრომამ მართლაც დიდი გავლენა იქონია ხალხზე. მათი ქება იმერეთის მეფე ალექსანდრემდისაც მივიდა და ამ მეფის თხოვნით დადიანებმა ქუთაისშიც გამოგზავნეს ერთი მისიონერი, რომელიც ისეთ პატივცემაში ყავდათ იმერლებს რომ როდესაც დადიანმა შემოუთვალა იმერეთის მეფეს მისი დაბრუნება, უკანასკნელს, რა მიზეზები არ მოყავდა, რომ როგორმე დაეტოვებია ეს ერთადერთი მისიონერი, მაგრამ ბოლოს იძულებული შეიქმნა გაეგზავნა, რადგან დადიანი მუქარით მოდიოდა იმერეთის მეფეზე. ეს იყო პირველი მისიონერის მოქმედება იმერეთში. ნამდვილათ კი საკუთრათ იმერეთისათვის ჩამოსვლა მათი მხოლოდ 1668 წლიდან, იწყება, მაგრამ ძალიან ცოტა საბუთებია მათი იმდროინდელი მოქმედებისა ამ მხარეში.

ამ წერილში მინდა მოვიყვანო რამდენიმე საბუთი იმისა, თუ როგორ მოქმედებდენ მეთვრამეტე საუკუნის დამლევს და მეცხრამეტე საუკუნის პირველ ნახევარში კაპუცინები იმერეთში—ქ. ქუთაისში. რაც შეეხება დანარჩენ უმეტეს ნაწილს საბუთებისას, რაიც მთელს მეთვრამეტე და მეცხრამეტე საუკ. შეეხება, ესენი, განზრახვა გვაქვს, ცალკე გამოვცეთ ერთ წიგნათ.—„კათოლიკეთა ისტორია იმერეთში“. ყველა საბუთი (თუმცა ბევრი კიდეც დაკარგულია) შეკრებილი და აკინძულია ქრონოლოგიის დაცვით მამა დამიანე საკაშვილის მიერ, დანარჩენიც წელს ჩვენს მიერ ნახული, ამხანაგების დახმარებით ჩართულია იმავ რვეულებში და ინახება ქუთაისის ქართველ კათოლიკეთა ეკლესიის არქივში.

მამა მიხეილ თამარაშვილი თავის წიგნში—„ისტორია კათოლიკობისა ქართველთა შორის“—ქათოლიკეთა ისტორიას იმერეთში ალაგ-ალაგ ეხება და მოყავს რომის არქივიდან ამოკრეფილი ზოგიერთი საბუთი თამარაშვილის მიერ მოხსენებული (დედანია ეს თუ პირი არ ვიცით) იპოება აგრეთვე ქუთაისის არქივში, მაგალითად მოხსენება ქუთაისის ეკლესიის შესახებ—ყოვლად უსამღვდელოესობამ გურიისა და იმერეთის გამგეს არქიეპისკოპოზის სოფრონიოს ქუთაისის კათოლიკე ეკლესიის გამგის ღვდელმონაზონის მისიონერის პატრი ქერუბინა სარაველელისაგან. წელსა 1840 აპრილისა 30-სა, ქუთაისი“. განსხვავება ამ საბუთებში ის არის რომ თამარაშვილს მოყვანილი აქვს „იმერეთის და გურიის გამგეს ეპისკოპოზს“ და იმ საბუთში, რომელიც ჩვენ ხელთ გვაქვს ნახსენებია „გურიის და იმერეთის გამგე არქიეპისკოპოზი“. ამ საბუთის მოყვანას აქ მეტათ ვსთვლით, რადგან ის სიტყვა-სიტყვით მოყვანილი აქვს თამარიშვილს ზემოაღნიშნულ განსხვავებით.[1]) თამარაშვილს მოყავს აგრეთვე სამი საბუთი: ა) იმერეთის მეფის სოლომონის, რომელმაც პატრებს საყდრისათვის ადგილი უბოძა[2]), ბ. მოკლიაშვილების ადა ავთანდილაშვილების[3]) და გ) იმერთა, ლეჩხუმთა, ოდიშთა და გურიის დედოფალ დადიანის ასულ მარიამისა, რომელმაც აგრეთვე ადგილი უბოძა პატრებს[4]). ეს სამივე საბუთი შემოწმებულია 1823 წელს რუსების შემოსვლას შემდეგ იმერეთში იმერეთის დროებითი მართველობისაგან, როდესაც მდივანბეგათ იყო თავადი დავით ჩხეიძე. ეს სამი საბუთი იმისათვის მოვიხსენიე, რომ ერთი ამდაგვარი. საბუთი 1822 წელს იმერეთის დროებითი მართველობის მიერ შემოწმებული ხელთ გვაქვს და ეკუთვნის 1818 წელს. მოგვყავს სიტყვა-სიტყვით აქვე:

„ათას რვას თვრამეტსა წელსა აგვისტოსა ოცდა რვასა დღეს, ჩუჰნ—ქუჰმო ხელის მომწერელმან. სამან სტეფანა ბერუჩაშვილმა. ისაია დავითასშვილმან და გიორგი ტერ პეტროსის შვილმან, მოგვყიდეთ თქუჰნ აზნაურ კათოლიკე თომა ბაინდუროვს ჩუჰნი საეზოვე ადგილი, რომელიც მეფისაგან წყალობის წერილით გვაქვს მიწა ნაბოძები. ინაკაძის განასყიდი მოკლიაშვილის გვერდზე თხრილიდამ—საურმე შარამდი, ქვეით დათიკა ხოჯაშვილის თხრილამდი, ზეით ბეკის იქით შარამდის—მოგყიდეთ ჩუჰნის სრულის ნებით და ფასიც სრული უკლებელი მივიღეთ რითაც—ჩუჰნი გული შეჯერდებოდა.

აწ მოგცეს ღმერთმან ბედნიერებაში და დღეის შემდგომად ჩუჰნ ამ ხსენებულ ადგილზედ უფლობა აღარა გვაქვს რა, და გავსთ თქუჰნ უფლობა როგორათაც თქჰნი მკვიდრი ადგილის მოხმარება გასყიდვად დაგირავება გინა ჩუქება ვისდამიცა ინებებთ, და რომელიც მეფისაგან ბოძებული წერილი გვქონდა იგიც თქვენთვის მოგვიცია, და დღეის შ-დ არც ჩუჰნ და არც შემდგომ ჩუჰნი მოდავეთ ვერავინ მოგადგეს, და თუ ვინ იცის მოდავე ვინმე გამოჩნდეს ამ—ჩჰნგან მოსყიდულ ადგილში პასუხი ჩუჰნ გავსცეთ და თქუჰნ დავისაგან განგათავისუფლოთ.

ამ ზემო წერილის ყაბული მაქს მე ისაია ბერუჩაშვილს და სტეფანას და ეს ჩემი ხელია ქ: მე პავლე ხითაროვს დამიწერია სტეფანა, ისაია და გიორგი ბირუაშვილის თხოვნით და მოწამეც ვარ ამისი.

ამ ზემო წერილის მოწამე ვარ მე ხოჯაშვილი სიმონა ამათი თხოვნით. იმის მოწამე ვარ მე ივანე ბაქრაძე სიას გიორგის და სტეფანას თხოვნით. ამის მოწამე ვარ ქუთაის ნაცვალის პიდიან მოსაწ... (ვერ გავარჩიეთ).

1822 года Іюня 11 дня сей документъ Имеретинскомъ временномъ правленіи отъ дворянина Фомы Байндурова явленъ и въ книгу подлинникомъ подъ № 9-ый записанъ, въ чемъ симъ подписомъ присудствующаго и приложвніемъ казенный печати свидѣтельствуется.

პოლკოვნიკი მდივანბეგი თავადი ქაიხოსრო წერეთელი.

მდივანბეგი თ-დი დავით ჩხეიძე.

печать Императорскаго временнаго правленія.	Секретарь (ვერ გავარჩიეთ).“

1810 წლიდან უკვე საბუთებს ეტყობა რუსების გავლენა. მაგალითად ზემო მოხსენებული თომა ადრინდელ წერილებში და აგრეთვე „ძმობის“ წიგნში იხსენიება ბაინდურაშვილათ და არა ბაინდუროვათ. ამდაგვარათ ასეთივე გავლენა დროთა სვლაში ემჩნევა სხვებსაც. მთელი ქართული გვარები უცხო დაბოლოვებას იჩენს. მაგრამ კაპუცინების დროს მაინც კარგათ არის დაცული ქართული გვაროსნობა, რასაც მათ მიერ შედგენილი ნათლიობის, ქორწინების და მიცვალებულების წიგნაკი გვიჩვენებს. მეტათ საინტერესოა ეს წიგნაკი, სადაც თითო მოწმობა, მაგ. მეტრიკული, მხოლოდ ოთხ პწკარს შეიცავს. კათოლიკეთა ისტორიისთვის ეს წიგნი მეტათ მნიშვნელოვანია, რადგან 1774 წლიდან ვიდრე 1820 წლამდი მოყვანილია ყველა მონათლული, დაქორწინებული და მიცვალებული. ამ წიგნაკის შესახებ სხვა დროს ვისაუბრებთ, ახლა კი მოვიყვანთ საბუთს, რომელიც შეეხება 1793 წელს:

„ქ. ღ-თ. ავიღე. მე. ხეჩინაშვილმა სვიმონამა. თქვენ. ბატონი. (აქ ერთი სიტყვა ვერ გავარჩიეთ). მალხაზისაგან

1) მ. თამარაშვილი. ისტორია კათოლიკობისა ქართველთა შორის, იხილე გვ. 529.
2) ibid გვ. 409.
3) ibid გვ. 482.
4) ibid გვ. 494.

ბათომში 1—20 ავგისტომდი სა-
...ფლო-სამეურნეო კურსები გაიხსნება. ...რსების მოსაწვევათ არჩეულია განსა-...თრებული კომისია.

სწავლა-განათლების სამინისტრომ ...ვკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნვე-...ის თხოვნით ქუთაისის რეალურ სასწავ-...ებელს აპატივა ვალი 17,00 მანეთი, ...მელიც ხსენებულ სასწავლებელს სამი-...ნისტროდან ქონდა მიღებული სასწავლებ-...ის შენობის აშენების დროს

კავკასიის საბრეშუმო სადგურის ...ოქმედების გასაძლიერებლათ განზრახუ-...ია, ნივთიერათ უზრუნველყონ მისი სა-...ეცნიერო პერსონალი და სადგურის გან-...ოფილებანი გახსნას ქუთაისსა და ალ-...ავში.

ქ. შ. წ.-კითხვის გამ. საზოგადოე-...ამ თფილისის სათავად-აზნაურო ბანკის ...მგეობას თხოვნით მიმართა, რომ ...თხი თვით შეაჩეროს თფილისში, ანდრე-...ის ქუჩაზე მდებარე ილიასეული სახლის ...ყიდვა. მთელი ქართველობის სურვი-...ია—ეს შენობა კერძო პირის ხელში ...რ გადავიდეს და ამიტომ წ.-კ. საზოგა-...ოებას აზრათა აქვს იგი ან თვითონ, ან ...რომელიმე საკულტურო საზოგადოებამ ...შეიძინოს.

კვირიკე.

...რა კარგია, როცა მოულოდნელათ ...ისთანა იღბალი დაგატყდება თავს, წარ-...ატება მოგენიჭება, რომ მარჯვნით და ...მარცხნით ყველას ეუბნები:—კარგი, მე-...ოლები სახეში, შენთვის ერთ ადგილი ...აინც შემონახული მაქვს და სხვა მი-...თანები..

...რაც უნდა დაბალი იყო—გამაღლდები, ...რაც უნდა თხელი იყო,—გარგვალდები. ...თხელი რო ვთქვი—ჭკუა და ცოდნა-...ზე კი არ მითქვამს, ჭკუას ვინ გიზომავს... ...და მერე კიდევ, ეს ჭკუა ერთობ სადავო ...საგანია.,. ჩემი ჭკუით, ეგება, ჩემი, „ასე“ ...შენი „ისე“ გამოვიდეს, მე რაც გებაასე, ...შენ ვერ შეითვისე. ვის რა მოსწონს, ...და ვის კიდევ რა, ჭკუა სხვადასხვა გვარია, ...ზოგს დედალი მოსწონს, სხვას ვარია... ...ზოგს ჩახოხბილი და ზოგსაც ტაბაკა... ...ერთი სიტყვით ჭკუის ბარაქა და საწყაო ...ისე ძნელია და სადაო, როგორც ცოდნისა. ...ცოდნას გაძლევს სწავლა, სწავლას შკო-...ლა და ცხოვრება ვინც... ჩვენშია და ვი-...საც შკოლის გზა ჩვენ თვალწინ ...გაუვლია, დაღი მიუკრავს და შკოლის ...ბაშპორტი აუღია, და მერე ცხოვრებაში ...გამოსულა და მიმოდის, ის რა შვილიცაა ...და რა მოდის—ყველა ვხედავთ და ვიც-...ნობთ... მარა ზოგი ცხრა მთას იქით ...მიდის, ვთქვათ, შვეიცარიაში! ღმერთმამ ...უწყის, რას იძენს, რას ახდენს... მარა, ...ორ-სამ-ოთხ წელს შემდეგ მოდის და— ,,...ინჟილერი‘‘ ვარ, ,,ქიმიჩკა‘‘ ვარ! ...ინჟილერს იქაური შტემპელი მიუკრავს, ...ქიმიჩკას შლაპაზე ქიმი დაურჭვია და სა-ბუთები ფუთობით ჩამოუტანიათ... მიდი ახლა შენ და გამოიძიე იმ ცხრა მთას იქითური შტემპელით ან შლაპის ქიმით, რა ავლა-დიდების პატრონებია ესენი. არა! შტემპელი და ქიმი ჩვენმა ცხოვრებამ უნდა დაარტყას მათ და მერე ვიცნობთ—რა სორტის ხალხიცაა. ზოგი გავიცანით კიდეც და ბევრსაც გავიცნობთ აწი, ზოგი მოვიწონოთ, იქნება, ზოგს-კი, თქვენთან უკაცრავათ და—ერგოს ბრაწი...

მარა, რა საჭიროა ბევრი ლაპარაკი, ბრაწივით წავიდა მდაბიო მოქალაქეთა არჩევანი. ვინაიდან მდაბიო მოქალაქენი არიან, თავჯდომარეთ ძაან მაღალი კაცი აირჩიეს... ერგოს სერგოს!-ო—შექნეს ძახილი და ერგო კიდეც. მარა სიმეტრია დარღვია იმან, რო კრების თავჯდომარეთ ასეთი მაღალი, წამოსადეგი, რიხიანი და მამასახლისათ ერთობ დაბალი აირჩიეს. მდაბიო მოქალაქენი, თუ ამაღლდენ იმით, რო მისთან მაღალი პიროვნება აირჩიეს კრების თავჯდომარეთ და ამით დაამოწმეს და დაადასტურეს თავის აღტყინებული გემოვნება, მეორე შემთხვევაში დადაბლდენ, რო დაბალი, ტანით კუკნა კაცი მამასახლისათ აირჩიეს და ლეკური ბუქნა არ უმართებთ...

ეჰ, ვის რა უმართებს და რამდენი მართებს—დაბლებს კი არა მაღლებსაც—ამის ძიებაში რო წავიდე, როდის გავალ ფონს!... ვურჩევ მდაბიო მოქალაქეთ: მჭედელს, ნალიბანდს, ჰონს, თერძს, ზეინკალს მიკიტანს, და ყველა ჯურის მდაბიოთ—ჰურის როლს თავი დაანებონ და...ერთი სიტყვით ამაღლდენ.

კვირიკე.

უცხოეთი.

არეულობა საპყრობილეში. ხარკოვის ფარულ პოლიციის საპყრობილეში ტუსაღებმა არეულობა მოახდინეს. ზოგიერთებმა ფიცარი იშოვეს და კედლებსა და ფანჯრებს მტვრევა დაუწყეს. ტუსაღების დასამშვიდებლათ შეიარაღებული მცველები მივიდენ. მცველებს უთხრეს ახლო არ მოგვეკაროთ, თვარა მოგკლავთო. შემდეგ ფარულ პოლიციის უფროსს ნებით დანებდენ.

სასოფლო-სამეურნეო შკოლა. სარატოვში მთავრობამ უმაღლესი ტიპის სასოფლო სამეურნეო კურსები გახსნა. კურსებზე 60 ადგილია და ჯერჯერობით 150 კაცი თხოულობს ადგილს. მიიღეს 80 კაცი. მთავრობამ შკოლას სუბსიდიათ მისცა ჯერჯერობით 15 ათასი მანეთი.

კოოპერატორთა კრება ურალის მხრის კოოპერატორთა კრება გაიხსნა ეკატერინბურგში. კრება სამაზრო ერობამ მოიწვია. კრებაზე გამოცხადდა 113 კოოპერაციის წარმომადგენელი. მსჯელობენ იმის შესახებ თუ რა მონაწილეობა უნდა მიიღოს ერობამ კოოპერაციაში.

მშრომელი ხალხი

მუშის შრომის ფასი რუსეთში. რუსეთში ყველაზე კარგ მდგომარეობაში არიან ლითონის ქარხნებში მომუშავე მუშები. ისინი წლიურათ ღებულობენ 473 მანეთიდან 523 მანათამდი. სხვა საქონლის ქარხნებში მუშა 240 მანეთს ძლივს ღებულობს. ლითონის ქარხნებში მომუშავე მუშებს ზოგიერთ ქარხნებში დიდი ჯამაგირი აქვთ და ზოგიერთში კი მცირე. არის მუშები რომლებიც წლიურათ 144 მანეთზე მეტს ვერ ღებულობენ. ყველაზე მცირე ჯამაგირი აქვთ ტყავეულობის და შაქრის სამრეწველოების მუშებს.

მუშების გადასახლება. პეტერბურგიდან გადაასახლეს ორი მუშა შედნიკოვი და ბოგომოლოვი. მათ აკრძალული აქვთ ცხოვრება სატახტო საუნივერსიტეტო და საპორტო ქალაქებში.

მოსკოვი. 6 ივლისს მოსკოვის გამომცემლობის სტამბის 400 მუშა გაიფიცა. თხოულობენ ჯამაგირის 20 პროცენტით გადიდებას. ამ სტამბაში რამდენიმე გაზეთი იბეჭდება. გაფიცვის გამო გაზეთები არ გამოსულა. სალამოზე ამხანაგობის გამგეობა მუშების მოთხოვნილების დაკმაყოფილებაზე თანხმა გახდა.

ქალთა ინტერნაციონალური
კონგრესი პარიზში.

(ქ. დიუდმილა სტალის წერილი)

ივნისის პირველ რიცხვებში ათასამდი წარმომადგენელი დაესწრო ქალთა ინტერნაციონალურ კონგრესს პარიზში. თუმცა ბურჟუაზიულ წრის ქალთა კონგრესი იყო, მაგრამ მაინც ინტერეს მოკლებული არ არის შეგნებული მუშებისათვის.

თუ თვალს გადავავლებთ ევროპის დიდ სახელმწიფოთა სტატისტიკურ ცნობებს, დავინახავთ, რომ უმეტეს შემთხვევაში ქალები სჭარბობენ მამაკაცების რიცხვს:

ქვეყნები.	მამაკაცები. 15-59 წ.წ.	დედაკაცები. 15-59 წ.წ.
ინგლისი	9,400,000	10,182,000
ევრო. რუს. 1897წ.	204703000	26,164,000
გერმანია	15924000	16,431,000
საფრანგეთი	11639000	11,911,000
იტალია	8945000	9,255,000
ავსტრია	7365000	7,664,000
ჰუნგრეთი	5433000	5,506,000
იტალია	5143000	5,559,000
შვეცია	1386000	1,472,000
შეერთებ. შტ.	23020000	21,777,000

თანამედროვე ქალი ხშირ შემთხვევაში იძულებული ხდება მოსცილდეს ოჯახს, კერას, რომ თავიდან აიცილოს შიმშილი და ოჯახიც გამოკვებოს.

მშრომელ ქალთა რიცხვი ძლიერ დიდია:

გერმანია	1907 წ.	9,492.883
ავსტრია	1900 „	5,684,984
იტალია	1900 „	5,284,064
რუსეთი	1897 „	5,276,112
საფრანგეთი	1906 „	4,693,911
ჰუნგრეთი	1900 „	2,885,235
ინგლისი	1901 „	5,509,900
შეერთებ. შტ.	1900 „	5,324,802
შვეიცარია	1900 „	1,506,577

და სხვა.

საერთოდ 50 მილიონამდი ქალია, რომელიც თავის შრომას ყიდის და მაშასადამე, შეუძლიათ პროფესიონალურათ შეკავშირება ყოველდღიურ პროლეტარულ კლასობრივ თვალსაზრისზე.

კონგრესს არ შეეძლო გვერდი აეხვია ამ ფაქტებისათვის და ამიტომ შრომის საკითხი და მასთან მჭიდროთ დაკავშირებული პრობლემა ჰიგიენისა და საზოგადოებრივი აღზდის—მიუხედავათ კონგრესზე დამსწრე ბურჟუაზიულ ელემენტთა უმრავლესობისა, პირველ რიგში წამოაყენეს ეს საკითხები..

მწერალი ქალი ქ. კამპენისა მუშაქალის შრომის პირობებს შეეხო თავის მოხსენებაში და შემდეგი რეზოლუცია წამოაყენა: 1) სამუშაო დღის შემცირება 8 საათამდი მშრომელ ქალთათვის; 2) ღამით მუშაობის აკრძალვა; 3) ქალის შრომის აკრძალვა მრეწველობის ესეთ დარგში, რომელიც ცუდ გავლენას ახდენს მის ჯანმთელობაზე, როგორც დედაზე და მის შთამომავლობაზე.

დამსწრეთ მიუთითა, რომ საფრანგეთში, გერმანიაში, ჰოლანდიასა და დანიაში 10 საათის დღეა დაწესებული; შვეიცარიასა და ავსტრიაში 11-ს და 12 საათის—იტალიაში. მხოლოდ ავსტრიაშია შემოღებული 8 და 9 საათის სამუშაო დღე. ევროპის ბევრ სახელმწიფოში აკრძალულია ღამით მუშაობა. რუმინიაში, ფინლიანდიასა და ამერიკაში შრომის სრული თავისუფლებაა. დანიაში თვით ქალებმა უარყვეს იმ კანონით სარგებლობა, რომელიც ღამით მუშაობას აკრძალავდა და ფრანგ სოციალისტ—ქალებმა „წესი აუგეს“ ქალბატონ კემპენის წინადადების, რომლითაც 8 საათის სამუშაო დღეს და კვირეულ დასვენებას მოითხოვდა ქალებისთვის. „თუ პრივილეგიური მდგომარეობა გვექნა, ჩვენ ვერასოდეს ვერ ველირსებით მამაკაცთან ხელფასით გათანასწორებას“. შემცთარი აზრია და საერთაშორისო სოციალისტურ და პროფესიონალურ კონგრესების დადგენილებაც ეწინაამდეგება. მასთანვე მუშათა მოძრაობის პრაქტიკამ დაგვანახა, რომ წარმოების რომელიმე დარგში სამუშაო დღის შემოკლება იწვევს საერთოდ მთელი მუშათა კლასისთვის სამუშაო დღის შემცირებას.

ქ. დიურანის წინადადებით შემდეგი შესწორება შეიტანეს: სასურველია ქალთათვის არსებული ყოველგვარი განსაკუთრებული კანონების გაუქმება და საერთოდ შრომის დაცვის კანონების შემოღება მუშათა კლასისთვის განურჩევლათ სქესისა.

მშობიარობის წინ და შემდეგ დასვენების სავალდებულო კანონი არსებობს შვეიცარიაში, გერმანიაში, იტალიასა და დანიაში. მნიშვნელობას მოკლებულია ასეთი კანონი, როდესაც ამ დროს განმავლობაში ქირას ვერ იღებს მშრომელი. გერმანიაში მშობიარეთა ემხარებიან დამზღვევი კასები. საფრანგეთში ახლახან შემოიღეს ასეთი კანონი, მაგრამ მხოლოდ იმ ქალებს შეეხება, რომელნიც სამრეწველოებში მუშაობენ და სავაჭროებში მსახურებენ, სახელოსნოებში და ოჯახათ მომუშავენი კი, ე. ი. სრულიად უმწეო ნაწილი უყურადღებოთ დატოვა ამ კანონმა და გვერდი აუხვია. მხოლოდ ავსტრალიაში არსებობს ყველა ქალისთვის ამგვარი კანონი და მასთან დიდ პრემიასაც იღებენ დედობისთვის. ამგვარათ, ავსტრალიაში ქალი იძულებული არ არ არის ორსულობის უკანასკნელ წუთამდი ოფლი ღვაროს. დედობის დაზღვევა რუსეთში 1912 წლის 23 ივნისს დაკანონდა. კასაში დაზღვეული მუშაქალი დახმარებას იღებს მშობიარობის დროს, თუ იგი „გაწესებულ დროს“ არ მუშაობს. დასასრულ მომხსენებლის წინადადებას იღებენ, რომ საჭიროა აქტიური პროპაგანდის გაწევა მუშა და ნოქარ-ქალთა პროფესიონალურ კავშირებში გაძმოსაბირებლათ.

ბავშთა შრომის საკითხზე მოხსენებამ ამ კანონის სიკოჭლე აღნიშნა: მოზდილებთან ერთად ბავშთა შრომა, კანონის უქონლობა რომ სრულიად უკრძალავდეს ბავშს ღამით მუშაობას. რეზოლიუციას იღებენ, რომლითაც საზოგადოთ მოითხოვენ ბავშის შრომის აკრძალვას 14 წლამდი (არსებობს ასეთი კანონი საფრანგეთში 12—13 წლამდი, გერმანიაში და ინგლისში 18 წლ.) და ღამით მუშაობის გაუქმებას ვაჭრობასა და მრეწველობაში 18 წლამდი. კონგრესი მოითხოვს ღამით მუშაობის სრულ გაუქმებას ბავშებისთვის შუშის, რაფინადის (შაქრის), ქაღალდის ქარხნების და წარმოების სხვა მავნებელ დარგში. მაგალ. საფრანგეთის შუშის ქარხნებში 5 ათასამდი ბავში შრომობს; ამ ბავშთა 40 პროც. დაავადებულია და უვარგისი სამხედრო სამსახურისთვის. პაწია მონების არმიას ღვთის მოსავი აბატები (კათოლიკე ბერები) ადგენენ. ეს ბატონები ყიდულობენ ბავშებს იტალიასა და ესპანიაში. პარიზში არსებობს ანაფორაში გამოწყობილ „დამცველთაგან“ ბავშთა მფარველი კომიტეტი. სამწუხაროთ მისი მოქმედება უნაყოფოკლებულია. საჭიროა ფართო კანონმდებლობითი დაცვა; მრეწველებზე დაკანონებული ჯარიმა ისე მცირეა (ხის მასალის წახდენაზე—5-დან 15 ფრანკამდი; 100 ფრანკი პროფესიონ. ქურდობაზე), რომ ასეთი კანონის არსებობაზე ლაპარაკიც კი მეტია. გერმანიაში 2,500 ფრანკამდი ადის ჯარიმა; შვეიცარიაში 3 თვის ციხე ემუქრება კანონის დამრღვევს.

საგულისხმო მოხსენება წაიკითხა ქ.

...და. ბატონიშვილი. მარიამისაგან. ხუთასი. ...ჩილი. ძველი. იმერული. თეთრი. ...მ. იქს. ამის. ნახევარი. სნ. ამდენს. ...ამ. ქვემო. თარილიდამ. რაერთხანსაც. ...ვენი. თეთრი. ჩემს. ხელათ. იქნეს. ...ი. თორმეტათ. სარგებელი. მოგართვა. ...ის. ამისი. გამრიგებელი. და. მოწმე. ...ჯარადარი. ნიკო. მეფის. ბეზირგანი. ...ლოსა. გლახაშვილი. ანტონა. აკოფა-შვილი. დავით. მე. თითონ. ხეჩინაშვილს. ...მონას. დამიწერია. და. ყაბულიც. მაქვს. ...ჩემი. ხელია.—|—. აღიწერა. ეს. თამასუქი. ქუთაის. მაისის. პირველს. ქქს. ...ყგ.

ქ. მე. აკოფიშვილი. დავითა. ამ. თამასუქის. მოწამ. ვარ. და. ეს. ჩემი. ხელია.

დავით აკოფიშვილი 1793

მე გლახიშვილი ანტონა მოწამე ვარ ამ თამასუქისა სიმონას სიტყვით ეს ჩემი ხელია. ქ. მე. ფირალანთ. ნიკოი. მოწმე. ვარ. ამ. ზემოთ. წერილს. თამასუქისა. სიმონა. ხერჩინაშვილის. სიტყვითა. ეს. ჩემი. ხელია.

მე. ბესოგელაშვილი. პეტროსას. გეპოლოსა. მოწმე. ვარ. ამ. თამასუქისა.—|—

მე ბაინდურაშვილი ნონია მოწმე ვარ ამ თამასუქისა სიმონას სიტყვით ეს ჩემი ბეჭდია.

ნონია ბაინდურაშვილი.

ამ საბუთში წელი შეშლითაა ნაჩვენები, რადგან მესამე რიცხვი ყ ნიშნავს 800-ს, რაც შეუძლებელია რომ იყოს; ჩვენის აზრით ყ-ს მაგიერათ უნდა იყოს ...რაც ნიშნავს 90-ს და ეს ნამდვილი იქნება, რადგან თვით დავით აკოფაშვილის ბეჭედი გვიჩვენებს წელს 1793-ს. ამ საბუთში გვარი—ბაინდურაშვილი სწორეთ არის აღნიშნული.

ამავე წერილში მოვიყვან კიდევ ერთ მეტათ საინტერესო საბუთს, რომელიც შეეხება ყმებს. გურიის ქალაქ დუაბხუს მცხოვრებ მოვაჭრეებს თუმანაშვილსა და ყაუხჩიშვილს უსესხებიათ ფული იოსეფა სოლოროვსთვის, რომელსაც თავდებათ დადგომია აზნაური ონო ბაინდურაშვილის ასული სალომე. ეს სალომე მოვალეებს გირაოთ აძლევს საკუთარი გლეხს ხუტუა ლექავას, მის ორ ვაჟიშვილს თავიანთი ცოლშვილით, თუ ვინიცობაა ვადაზე ოსეფამ ამ ორ მოვაჭრეს არ დაუბრუნა ვალი თავის სარგებლით. აქვე უცვლელათ მოგვყავს საბუთი, რომელიც შეეხება 1824 წელს:

„ჩყკდ^{სა} წელსა, ივლისის ა^{სა} დღესა, ავიღე მე იოსეფ ხოლოროვმა და ჩემმა შვილმა თომა სოლოროვმა, გურიას დუაბხუს ქალაქში მოვაჭრის თუმანაშვილი პავლესაგან და ყაუხჩიშვილის ატოსაგაი, ჩვიდმეტი თუმანი ვერცხლის ფული, რომ იქს ნახევარი. რვა თუმანს და ხუთ მანეთს, ზემო თარელიდამ ერთი წელიწადი ბორჯი. (სიტყვა ბორჯი თათრულია და ნიშნავს ვალს, მხოლოდ აქ უხერხდება ვადა. ს. ა.) ამ ერთს წელიწადს თვეში თუმანში ორი შაური სარგებელი მოგცეთ, და წელიწადზე შენი თავნი თავისის სარგებლიანათ უმიზეზოთ მოგცეთ, რომელზედაც ხელს ვაწერთ და ჩვენი ვალია, ხელს ვაწერ მე იოსეფ სოლოროვი.

ამ ზემო წერილის თავდები ვარ აზნაურის ნინო ბაინდუროვის ქალი სალომე, ასე რომ თუ ჩემმა მეუღლემ ოსომ და მისმა შვილმა თომა სოლოროვმა ხსენებულ ვადაზე ვერამც წელიწადზე თავნი ჩვიდმეტი თუმანი თვისი მხვედრის სარგებლით ვერ გადაგიხადეს. მერმეთ რომელიც ჩემი საკუთარი გლეხი მყავს ხუტუა ლექავა და მისი შვილი იესიკა და როსტომა მათის ცოლშვილით გირაოთ დამიძს. და ამ ხსენებულის გლეხით გადგიხადო რომელზედაც ხელს ვაწერ და ჩემი ყაბულია, და წერილიცა ამა გლეხის ნასყიდობისა სასამართლოში დამტკიცებული თქვენთვის მომიცია გირაოთ. ხელს ვაწერ ნონო ბაინდუროვის ასული სალომე. | მე პატრი ჩელესტინე მოწამე ვარ“.

ეს სამი ზევით მოყვანილი საბუთი იმის დამამტკიცებელია, თუ როგორ თავისუფლათ ავრცელებდენ მისიონერები კათოლიკეთა სარწმუნოებას ქართველთა შორის იმერეთში, მით უმეტეს „რომ მეფე სრულს თავისუფლებას აძლევდა სარწმუნოების მქადაგებლებს. 1803 წ. იგი აძლევს კათოლიკეთა პატრებს სიგელს, რომლითაც მათ ნება ეძლევათ მოაქციონ პაპის ერთგულათ სუყველა, ვისაც კი სურვილი აქვს“. [5]) ეს თავისუფლება, მეფის მიერ ნაბოძები, იყო იმის მიზეზი, რომ 1801 წლიდან, როდესაც ქართლ-კახეთი შეუერთდა რუსეთს, პატრებმა მოაშურეს ქუთაისს. სწორეთ ამ რამდენიმე წლებში (1801—1810 წწ.) ნიადაგი იყო მომზადებული პატრებისათვის და მიუხედავათ იმისა, რომ სოლომონ მეფეს ამ ხანაში სხვა ბევრი საფიქრებელი ქონდა, მაინც თავის მხრით, რაც შეეძლო, პატივს სცემდა პატრებს. 1810 წელს, როდესაც იმერეთი საბოლოოთ შეუერთდა რუსეთს, სოლომონ მეფე იძულებული იყო გაქცეულიყო 25 ენკენისთვეს ახალციხეს, რადგან ჯერ ღენერალი ციციანოვი და შემდეგ ტორმასოვი და სხვანი ფეხდაფეხ სდევდენ მას. 1812 წ. სოლომონი ჩავიდა ტრაპიზონს, სადაც, იმ იმედებით განუტევა სული 7 თებერვალს 1815 წელს. რომ იმერეთს მაინც დაიბრუნებდა, ასეთ დროს, როდესაც იმერეთი საშინელ წუთებს განიცდიდა, ქუთაისში ვხედავთ თუთხმეტამდი კაპუცინს, რომელნიც „ძმობის“ [6]) წიგში იხსენიებიან, მაგ.: პატრი უფროსი ფრანჩისკ—ანტონიო პადუელი, პატრი ჩელერინე ენიპონთელი, პ. იოსებ ანტონიო აქალიცანო, პ. ბასილი, პ. მარიოზი, პ. ნიკოლოზ ფოლიანო, პატრი მთავარ უფროსი პ. ფილიპე რომაელი, პატრი იოსებ ჯენუელი ბერნარდე რომაელი, პ. ჩელესტინე რომაელი, პატრი იოსებ ჯენუელი, ბერნარდე რომაელი, პ. ჩელესტინე რომაელი, პ. ემანუელ სარდენიის სოფლის ეკლესიიდამ, პ. ფრანჩისკო მესსინელი, პატრი დამიანე თოსქანელი, პატრი მთავარ უფროსი, პ. ფლორენციო ტორჯიანელი, პ. თომა თემპიელი.

აქვე მინდა მოვიყვანო რამდენიმე გვარი კაპუცინების მიერ შედგენილი ოჯახების სიიდან: სერო ოცხელი, იოსებ ოქრომჭედლიშვილი, იაკოფ ოცხელის ქვრივი, სტეფან დათიაშვილის ქვრივი, გაბრიელ ქორქაშვილი, ივანე კოსტანაშვილი, იაკოფ ფილიპეიშვილის ქვრივი, ივანე ხურთვისელიშვილი, იოსებ ხეჩინაშვილი, ანტონ კოკოჩაშვილი, სტეფანე წყრუთელი, თომა და იერემია აკოფაშვილები, თომა ჩილაშვილი, პავლე გლახაშვილი, სიმონა გვარაშვილი, ანტონ ხიზანაშვილი, მათეეი ასათიანი, ივანე სადათერაშვილის ქვრივი, ანტონ ყაყაშვილი, ონო და იოაკიმე ფალიაშვილები, სტეფან ანაქალოშვილი, ივანე მღებრიშვილი, ივანე ასათიანი, პაპა წალდაძე, ანტონ ხერთვისელის ობლები.

აქ მოხსენებულ გვარებიდან დღეს მომეტებული ნაწილი მართლმადიდებელთა სარწმუნოებაზეა გადასული. ეს ადვილი გასაგებია, რადგან 1905 წლ. ამდი რუსის კანონის ძალით ნება არ ეძლეოდა იმ კათოლიკეს, რომელიც ჯვარს დაიწერდა არა კათოლიკე ქალზე, შვილები მისი კათოლიკენი ყოფილიყვნენ. ამას გვიჩვენებს სინამდვილეც: მაგალითად დღეს ალექსიძეები, ანდრონიკაშვილები, მელიქიშვილები, გვარამაძეები და სხვანი არიან როგორც კათოლიკენი, ისე მართლმადიდებელნიც.

ასეთი საბუთები დაგვიტოვეს კაპუცინებმა რომელნიც გულმოდგინეთ მოქმედებდენ იმერეთში რუსების შემოსვლის შემდეგაც, ვიდრე 1845 წლამდი, როდესაც მთავრობამ წინადადება მისცა გასულიყვნენ რუსეთის საზღვრებიდან.

ს. ასლანიშვილი.

[5]) პროფ. ალ. ხახანაშვილი. იმერეთის მეფე სოლომონ მეორე. გვ. 84.

[6]) ამ „ძმობის“ წიგნს სხვა დროს გავაცნობთ მკითხველებს,

მიღებულია:

რკინის კოჭები შენობისთვის (Дутавровыя балки)

ნამდვილი ბახმუტის ალიბასტრი.

✖✖ იყიდება ზომიერ ფასათ ✖✖

სავაჭრო სახლი ი. გოკიელის შვილების ქუთაისში

ბორჯომის წყალი		1 ბოთლი	10 ბოთ.	ყუთი
	1/1	25 კ.	2 მ. 40 კ.	11 მ. 50
	1/2	16½ კ.	1 მ. 60 კ.	15 მ. 7
ნარზანი და ესენტუკი № 20	1/2	14½ კ.	1 მ. 40 კ.	13 მ. 50

დიუშენისამ: როგორ უნდა გაიდიდოს მუშა ქალმა შრომის ხელფასი. აღნიშნა მშრომელი ქალის მცირე ხელფასი (საშინაო მრეწველობაში აუცილებელ მოთხოვნილებათა ნახევარსაც ვერ იკმაყოფილებს და მამაკაცის ხელფასის 50 პროც. შეადგენს), ამისი მთელი რიგი მიზეზები ჩამოთვალა მომხსენებელმა. უმთავრესი მიზეზი: ქალის შრომის სიჭარბეა მრეწველობაში, მუშა ქალის განუვითარებლობა და უარყოფითი მიდრეკილება ორგანიზაციისადმი. ქალის ხელფასის გასადიდებელ უებარ საშვალებათ მომხსენებელს პროფესიონალური ორგანიზაციები მიაჩნია და, უმთავრესათ კი შერეული კავშირები, როდესაც ერთ ორგანიზაციაში ერთად იყრიან თავს ქალები და მამაკაცები. მრეწველობის ისეთ დარგში, სადაც მხოლოდ ქალის შრომას აქვს ადგილი და სადაც ქალთა განცალკევებული სინდიკატია, დიდი წინსვლელობა არ ეტყობათ, რადგან ქალი ბრძოლის უნარს მოკლებულია. ადვილი საქმე არ არის მუშა ქალთა ორგანიზაციის შექმნა: ამისთვის დიდი დროა საჭირო. ოჯახშივე მომუშავეთა შორის სოლიდარობის გაღვიძება უფრო ძნელია. ცხოვრება კი ულმობელია. არსებობისთვის ბრძოლას სასოწარკვეთილამდი მიყავს ქალი, შიმშილით სიკვდილი ან პროსტიტუცია მოელის. ამიტომ საჭიროა ბრძოლით მოვიპოვოთ ხელფასის მინიმუმი.

კოლექტიურ ხელშეკრულობათა მეოხებით სინდიკატებმა პირველმა დაიწყეს ხელფასის მინიმუმისთვის ბრძოლა. ბევრმა პროფესიონალურმა კავშირებმა და მუშათა კონგრესებმა გაიხადეს ლოზუნგათ ეს მოთხოვნა. ხელფასის მინიმუმი უკვე დაკანონებულია ავსტრალიაში, ინგლისსა და ამერიკის ორ შტატში (მინეზოტაში და ვისკონსინში).

ქალების საარჩევნო უფლების საკითხის მომხსენებელმა ქ. მარია ვერონისამ ის აზრი გაატარა თავის მოხსენებაში, რომ იმ ქვეყნებში, სადაც ქალებსაც აქვთ მინიჭებული საარჩევნო უფლება, სათანადო გავლენას ახდენენ კანონმდებლობაზე, რომ ბავშებისა და ქალების შრომის საკითხში, პროსტიტუციის, შკოლის საკითხსა და საზოგადოებრივ ჰიგიენაზე ყველა წოდებისა და კლასის ქალები სოლიდარობით მოქმედებენ საკანონმდებლო ასპარეზზე. სრულუფლებიან არჩევნებით (ე. ი. სხვა აირჩიონ და თვითონაც იქმნენ არჩეული) ქალები სარგებლობენ ფინლიანდიაში, ნორვეგიაში, ახალ ზელანდიაში, სამხრეთ ავსტრალიაში, -ტასმანია ვიკტორიაში და ამერიკის რამდენიმე შტატში. ამ გარემოების წყალობით შემოღებულია ავსტრალიაში 9 და 8 საათის სამუშაო დღე. ყველა მასწავლებელი, სქესის განურჩევლათ, თანასწორ შრომის ქირას იღებენ. ასეთივე პრინციპი აღიარა მომრიგებელმა ტრიბუნალმა, რომელიც მრეწველ-მუშათა შორის ატეხილ დავაში ერევა მშვიდობიანობის დასამყარებლათ და სხვ.

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ძლიერი გავლენა იქონიეს ქალებმა ალკოგოლიზმთან ბრძოლასა და მის ჩვეულებრივ თანამგზავრ-დანაშაულთა შემცირებაზე. მაგალ. ფინლიანდიაში თითქმის მოისპო ალკოგოლიზმი. სოფლებში სულ აკრძალულია მაგარი სასმელებით ვაჭრობა და ქალაქებში კი ძლიერ შეზღუდულია. შვეციაში ახლა 3000 მცხოვრებზე 1 სამიკიტნო მოდის (წინათ კი 400 მცხოვ.). მომხსენებელს შტატ Wjming-ში*) 1893 წელს (25 წ. შესრულდა ქალების საარჩევნო უფლების შემოღებიდან) პარლამენტის მიერ მიღებული რეზოლიუცია მოყავს: „ქალების საკანონმდებლო მუშაობაში ჩარევამ საგრძნობლათ შეამცირა დანაშაულობათა რიცხვი და ხელი შეუწყო ხალხის კეთილდღეობას. უნდა ვიამაყოთ, რომ თითქმის დაცალიერდა ჩვენი საპყრობილეები, რადგან დამნაშავეთა რიცხვმა იკლო. დანაშაულობას მხოლოდ უცხოელები ჩადიან“.

*) პირველი სახელმწიფოა, სადაც პირველათ მიანიჭეს ქალებს საარჩევნო უფლება.

მიუხედავათ იმისა, რომ მრავალი დასამტკიცებელი საბუთები მოიყვანა ნიჭიერმა მომხსენებელმა, მისი მტკიცება მაინც ცოტა გადაჭარბებულათ მიგვაჩნია. საჭირო იყო ღრმათ ჩაკვირებოდა თითოეული ქვეყნის პოლიტიკო-ეკონომიურ მიზეზებს. ქალთა მონაწილეობა კანონმდებლობაში—ეს მხოლოდ ერთი ფაქტორია და თუ სხვა პირობებიც ხელს არ უწყობენ დემოკრატიულ კანონმდებლობას, უამისოთ ის უძლურია. ესეც არ იყოს, ამა თუ იმ კლასის წევრია ქალი ეკონომიურათ და, მაშასადამე, ხმის მიცემის დროს ამა თუ იმ კლასის თვალსაზრისზე სდგება ქალი. ამის მაგალითებს რუსეთის ფემინისტური საზოგადოებანი გვიჩვენებენ. ქალთა კლასობრივ პოლიტიკაზე ხშირათ მიგვითითებს ხოლმე გერმანელ სოციალისტ-ქალთა პატივცემული ორგანო „თანასწორობა“.

რედაქტორ-გამომცემელი გ. ქელიძე.

რკინის გზა

ქუთაისიდან მიდის.

თფილისს: სახალხო 5 ს. 10წ. დ.; სახ. 10ს. 6წ. დ.; ფოშტ. 11 ს. 55 წ. დ.; სახ. 11 ს. 27 წ. ღ.

ბათომს: სახ. 5 ს. 10 წ. დ.; სახ. 7 ს. 5წ. საღ.; სახ, 11 ს. 27წ. ღ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. ღ.

ფოთს: საავგარაკო 4 ს. 22 წ. დ.; სახალ. 5 ს. 10წ. დ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. საღ.; სახ. 7 ს. 56 წ. საღ.

შორაპანს: საავგარ. 4 ს. 57 წ. დღ.

ტყიბულს: სახ. 7 ს. 50 წ. დილ.; სახ. 3 ს. 45 წ. დღ.

ქუთაისს მოდის.

ოფილისი-დან: სახ. 7 ს. დილ.; სახ. 8 ს. 26 წ. საღ.; ფოშტ. 6 ს. 56 წ. საღ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღამით.

ბათომიდგან: ფოშტ. 1ს. 20 წ. დღ.; სახ. 11ს 14 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღ.; სახ. 7 საათ. დილ.

ფოთიდან: საავგ. 10 ს. 3 წ. დილ.; სახ. 1 ს. 20 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღ.

შორაპნიდან: საავგ. 9 ს. 31 წ. დილ.

ტყიბულიდან. სახ. 5 ს. 11 წ. დღ. სახ. 11 საათ. 9 წ. დილ.

საუკეთესო საკვები ცხენებისათვის და საქონლისათვის.

„პატოკსან“

„პატოკსან“ შეიცავს 42 პროც. შაქარს (სრულიად რუსეთის შაქრის მრეწველთა ლაბორატორიის ანალიზი № 640

„პატოკსან“ საუკეთესო საშვალებაა საქონლის ღონის შერჩენისათვის და შემატებისათვის (მოხსენება აქ. იოტეიკოსი ლიეჟის შაქრის მრეწველთა კონგრესზე).

„პატოკსან“ ხელს უწყობს საქონელს და ცხენებს საჭმლის მონელებაში, რაც თავის რიგათ ეხმარება შრომის უნარისა და სიცოცხლის უნარის შემატებას.

„პატოკსან“ ხელს უწყობს რომ რძის მომცემ საქონელს რძე გაუუმჯობესოს და დღიური ნაწველიც გაადიდოს.

„პატოკსან“ ფხვნილია და ამიტომ შეიძლება ადვილათ გადაურიოთ ქერში და სხვა საჭმელში.

„პატოკსან“ თავის ნოყიერების გამო ძალიან მარგებელია და ეკონომიური საჭმელი.

ვინც მოისურვებს გაეგზავნება ერთი ფუთი 1 მ. 20 კ. გაგზავნის ფასს ვიხდით ჩვენ გაგზავნის დროს ყოველგვარი ცნობა და მომხმარებლების აზრი უფასოთ იგზავნება ამიერ კავკასიისათვის.

ერთად ერთი წარმომადგენელი ამიერ კავკასიისათვის **„გეორგი რუსინოვ და ამხ.“** თფილისში, ვერის დაღმართი № 12, ტელეფონი 11—37 და 11—77 დეპეშით მისამართი: „რუსინოვს თფილისი“.

გ. გორდაძის და ს. წერეთლის

ერთად ერთი წარმომადგენელნი ქუთაისის გუბერნიაში, ბათომის და სოხუმის ოლქში უმაღლესი სასახლის გოფმეისტერის, იური სტეფანეს ძის ნეჩაევ-მალცევის ბემსკის მინების ქარხნისა, მიაქციეთ განსაკუთრებული ყურადღება მინის ყუთზე ნიშანს „бемское“

რკინეულობის მაღაზიაში იყიდება:

საუკეთესო
ქარხნებისგან
მიღებული რკინეული
საქონელი: კარის, ფანჯრის
და ღუმელის მოწყობილობანი;
სადურგლო ხელსაწყობი, ფანჯრის
მინები, რკინის ნიჩბები, ლურსმანი, მავთული, ყოველგვარი საღებავი წამალი,
ელექტრონის ზარის მოწყობილებანი, შპალერი,
ცემენტი, ემალიანი ჭურჭლები, ასფალტი, და სხ.
ვაჭრობა პარტიით და წვრილათ ხელმისაწდომ ფასათ.
ქ. ქუთაისში, საკუთარ შენობაში, მიხაელის ქუჩაზე № 65.

Единственное средство!!

Знаменитаго Професора
ПЬЕРЕ въ ПАРИЖѢ

Порошекъ „ПЬЕРЪ“

При употребленіи нашего знаменитаго порошка „Пьеръ“ исчезаетъ всякая зубная и нервная боль, очищаетъ всякіе нарастающіе на зубахъ камни и наиболѣе испорченные зубы въ продолженіи одной минуты дѣлаются бѣлыми и красивыми а также блестящими какъ жемчугъ и во рту получается очень пріятный вкусъ.

Просимъ порошекъ „Пьеръ“ но сравнивать съ другими обманчивыми средствами, ибо одно лишь единственное средство есть только порошекъ „Пьеръ“ за которое получили тысячи благодарностей и множиство таковыхъ ежедневно прибиваетъ, которыя можетъ представитъ на каждое требованіе.

Цѣна жестяной коробки 1/4 фунт. порошка „Пьеръ“-70 коп. за 3 шт. 1. 85 коп. пересылка за счетъ заказчика (Вмѣсто денегъ можно присылать марками въ заказномъ письмѣ).

Высылается также и наложеннымъ платежемъ на 18 коп. дороже. Заказы и деньги адресовать: ЭКСПОРТЪ БЮРО ТОРГОВАГО ДОМА **ВЛАДИСЛАВЪ ГАЛЛЕРЪ, Варшава, Іерусалимская № 66.**

აბანო

ძმ. ყორყოლაძეებისა

მიმართეთ პირდაპირ

15 მაისიდან გაიხსნა შესანიშნავი მადნეული წყალი.

შემოწმებულია და გამოირკვა, რომ ეს მადნეული წყალი კურნავს სხვადასხვა სენისაგან, როგორც არის: ქარები (რევმატიზმი) კუჭის და თავის ტკივილი, ნერვების სისუსტე და სხვ. წყალი ცივი და თფილიც. ფასი ხელმისაწდომი. ხრესილის რკ. გზ. სადგურიდან ორმოცდაათი საჟენის მანძილზეა. იქვეა სუფთა ბინა და სასმელ-საჭმელი.

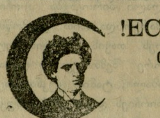

!ЕСТЬ ОДНО ЛИШЬ СРЕДСТВО

Отъ перхоти, выпаденія и для рощенія волосъ.

“ШИЛЛЕРИНЪ“

[ТРАВЫ].

У меня, психо- френолога Х. М. Шилера-школьника [автора научн. книгъ] отъ пер томленія, вслѣдствіи усыленныхъ занятій трудными оккультными науками, стали страш выпадать волосы и появилась обильная перхотъ. Я испробовалъ всѣ почти существую средства, но ничто не помогло мнѣ. Я безнадежно примирился съ мыслю быть лысымъ, однажды, разбирая старинуя, рѣдкую медицинскую книгу, я нашелъ въ ней средство рошенія волосъ, состоящее изъ различныхъ травъ. Я составилъ его и сталъ имъ пользовать

Оно меня осчастливило! У меня прекратилась перхотъ

У меня выросли чудные волосы!

✖✖ Мои волосы вызываютъ удивленіе всѣхъ! ✖✖

Мое средство было многими и многимъ дало чудный ростъ волосъ, за что я получ множество благодарностей и отзывовъ. Я съ удовольствіемъ рекомендую мое средство вс нуждающимся въ немъ надеждѣ, что за него получу благодарность. Мое средство подъ ваніемъ „ШИЛЛЕРИНЪ“ разрѣшено Врачеб. Управой за № 6026.

„Шилеринъ“ является единственнымъ радикальнымъ средствомъ отъ головной перхо выпаденія волосъ и для ихъ рощенія. „Шиллеринъ“ примѣняется съ большимъ успѣхомъ та же для рощенія бороды и усовъ. Я получаю за него отовсюду множество благодарностей.

Здѣсъ за недостаткомъ мѣста приводятся лищъ нѣкоторые отзывы и благодарнос полученные мною за послѣднее время.

Если Вы для провѣрки напищите кому либе из нижеуказанныхъ лицъ, то прилож конвертъ со своимъ адресомъ и наклеенной маркой

Читайте!

священникъ Викторъ Качуровскій, Почт. ст. Березно, Волын. губ. пишетъ:

Милостивый государь, г. Шиллеръ-Школьникъ! Результаты отъ употребленія се травы получаются поразительные Волосы перестали падать. и появилась растител ность на тѣхъ мѣстахъ, гдѣ ея совсѣмъ не было. Жаль что я такъ поздно узнал е семъ средствѣ.

Любовь Васильевна Соловьева, С.-Петербургъ Лицейская № 6. Благодарю Шиллера-Школьника за пробный „Шиллеринъ“, который примѣнила по указані Выпаденіе волосъ совершенно прекратилось.

Казимиръ Вильскій, Варшава, Хмѣльная 130, кв. 40, пишетъ: Приношу ва свою искреннюю благодарность Ваше дивное средство „Шиллеринъ“, благодаря ко торому у меня прекратилось выпаденіе и выросли густые волосы. Буду рекомендо вать всѣмъ нуждающимся въ этомъ средствѣ.

Поручикъ Лелекцій, Винница (Подольск. губ.) Пѣхотный Крымскій полкъ. получилъ пробный пакетъ „Шиллерина“. Онъ оказываетъ лучше другихъ, испыта ныхъ мною средствъ. Прошу немедленно выслать большую коробку „Шиллерина“.

К. М. Левандовскій, надсмотрщ. телеграфа. Новоукраинка (Херсонской губ. Очень благодаренъ Вамъ за траву „Шиллеринѣ“, Ваше средство отлично дѣйствуетъ у меня перестали падать волосы, и перехоть совершенно прекратилась.

Софія Васильевна Грнцанъ, Кишиневъ, ул. Шмидта 130. Прошу немедлен выслать пакетъ травъ „Шиллеринъ“. Ваши травы оказали большую пользу моим волосамъ. Перхоть исчезла, а главное, волосы мои укрѣпились и совершенно пере стали падать.

Начальникъ станціи І. А. Якубовичъ, Калуга ст. М.-К, В. Ж. Д. Обращаюс къ Вамъ съ просьбой выслать мнѣ большую кор. травъ „Шиллеринъ“. Полученно отъ Васъ пробой остался очень доволенъ „Шиллеринъ“. Оказываетъ хорошее дѣйс твіе, за что очень Вамъ благодаренъ.

Марія Бухвальдеръ, жена преподавателя Реальнаго Училища Полтава, Прохо ровская № 2. Въ прошломъ году получила отъ Васъ средство „Шиллеринъ“. От употребленія прекратилось выпаденіе: волосы стали чудно рости, посѣдѣвшіе волос приняли природный цвѣтъ. Въ настоящее время прошу выслать для моей кузин одну коробку травъ „Шиллеринъ“.

Екатерина Максимова Дородныхъ, Серпуховъ, Моск. губ. Пробный пакетъ тра я получила. Восхищаюсь этимъ средствомъ. Послѣ пяти разъ втиранія результа получился удивительный, перхоть исчезла, волосы—мягкія и блестящія. Сердеч приношу благодарность и прошу выслать большую коробку травъ за три рубля;

Священникъ Л. С. Ломакинъ гор. Илекъ. (Уральск. Обл.) За присланный па кетъ травъ приношу вамъ искреннюю благодарность. Ваше средство отлично дѣйс твуетъ у меня перестали выпадать волосы и замѣтно показались новые волосы, а ста рые также стали замѣтно рости.

М. Ф. Бѣляевъ, Черниговъ, Гончая ул. соб. д., № 62-й Пробная доза „Шил леринъ“ вполнѣ оправдала ожиданія: мои волосы бозусловно укрѣпились. и я с удовольствіемъ выписываю большую коробку.

Платонъ Егоровъ, Оханскъ, Перм. губ. Благодарю Х. М. Шиллера-Школьни ка за пробный пакетъ травъ „Шиллеринъ“, который быстро оказалъ свое превос ходное дѣйствіе. У меня прекратилось выпаденіе и волосы стали чудно рости. Про шу выслать еще три пакета.

Кириллъ Фурманъ, Алупка, Тавр. г. Примите сердечно благодарность за Ваше дивное средство „Шиллеринъ“, благодаря которому у меня прекратилось выпаденіе и появилась растительность. Буду рекомендовать всѣмъ нуждающимся въ этомъ сре ствѣ. Пришлите еще два пакета Ващихъ травъ;

М. О. Хандоянъ, Нахичевань. За присланную траву „Шиллеринъ“ оченъ бла годаренъ; средство превосходное дѣйствуетъ для рощенія волосъ и усовъ.

М-ме. Варвара Фисунъ, Хороль. Не выберу словъ выразить Вамъ свою благо дарность за Ваше средство „Шиллеринъ“. У меня прекратились головныя боли превосходно растутъ волосы.

Е. В. Минаевъ, Одесса. Сроицкая 39, кв. 12. Увѣдомляю Васъ г-нъ Шиллеръ что первая проба „Шиллеринъ“ дала блестящіе результаты. Прошу выслать боль шую коробку.

М-ме Шишова, С.-Петербургъ, Благодарю Васъ за пробный пакетъ Вашего средства „Шиллеринъ“. Оно хорошо Повліяло на мои волосы: перхоть прекрати лась и волосы перестали выпадать.

Мое средство „Шиллеринъ“ тщательно изслѣдовано и строго провѣрено. Оно дѣйствуетъ благотворно. вполнѣ оправдывая свое назначеніе. Прекращаетъ перхоть оздоровливаетъ кожу, укрѣплаяетъ корни и даетъ здаровую и богатую раститель ность.

„Шиллеринъ“ съ успѣхомъ примѣняется также для рощенія бороды и усовъ.

Пакетъ травъ „Шиллеринъ“ съ подробнымъ описаніемъ и наставленіемъ как имъ пользоваться и брошурой съ Отзывами и благодарностями продается на мѣсс во всѣхъ аптекахъ и аптекарскихъ магазинахъ за 28 коп. высылается Иногороднымъ за 35 коп. наложеннымъ цлатежемъ на 16 коп. дороже. Марки просимъ присылат только въ заказныхъ письмахъ.

Нашъ адресъ: **Варшава, Психо-Френологу Х. М. Шиллеръ-Школьнику Пенкная 25 ф.**

Требуйте „Шиллеринъ“ во всѣхъ аптекахъ и аптекарскихъ магазинахъ.

სტამბა „ძმობა“ კაზაკოვის ქუჩა სახლი № 17.